

Maatschappelijke dienstplicht klinkt mooi, maar slavernij-light is economische onzin

Ouders, houd uw jongvolwassen kinderen binnen, want Sybrand Buma wil ze pakken. De CDA-lijsttrekker presenteerde deze week zijn verkiezingsprogramma en een prominent onderdeel van de christendemocratische plannen is de reactivering van de dienstplicht. Ditmaal niet alleen voor jongens, maar ook voor meisjes.

Die dienstplicht kan men onderwets vervullen bij het leger, als dienstplichtig soldaat nieuwe stijl. Maar voor wie dat allemaal te gewelddadig is, kunnen de 18-plussers ook te werk gesteld worden in de zorg of bij de politie. Het CDA wil klein beginnen met de 'raddraaiers' (lees: terrorvloggers) en dat stapsgewijs uitbouwen, tot alle jongeren een half of heel jaar van hun leven in dienst stellen van de maatschappij. Dit is het 'wapen tegen de individualisering' volgens Buma. Het CDA stelt: er zijn steeds meer mensen die dingen kapotmaken en mensen beledigen, de oplossing: maatschappelijke dienstplicht.

Een paar deuren verder, bij de ChristenUnie, is men inmiddels ook enthousiast over deze vorm van slavernij-light. In het nieuwe verkiezingsprogramma is men enthousiast over dienstplicht voor jongeren. Iedereen kan zo de normen en waarden van onze samenleving eigen maken, denkt lijsttrekker Gert-Jan Segers.

Het is een bijzonder idee: pak een jaar af van iedere jongere, en voor je het weet, zijn ze allemaal een nuttig radertje in de samenleving. Maar vanuit economisch oogpunt is het vooral een dwaas en oneerlijk plan. Hieronder vijf economische argumenten om het idee van maatschappelijke dienstplicht in vreedstijd voor altijd te begraven.

Argument 1: maatschappelijke dienstplicht verlaagt het arbeidsaanbod. Als werk belangrijk is voor de maatschappij, dient er een bijbehorend loon voor te worden betaald. Dat werk wordt dan gedaan door normale werknemers. De maatschappelijke dienstplicht zal dus worden ingevuld met werk dat niet tegen marktprijzen kan worden verricht. Met andere woorden: van de pakweg vijftig jaar die een mens kan bijdragen aan de economie gaan we er één verspillen met arbeid die de maatschappij belangrijk zegt te vinden, zonder er geld voor over te hebben. En

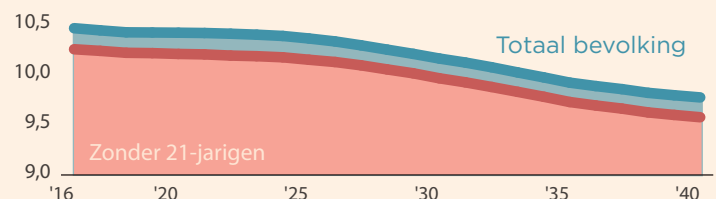
In *Het Raderwerk* verklaart macro-econoom Mathijs Bouman ontwikkelingen in de economie.

Opmerkingen en reacties naar mathijs.bouman@fd.nl

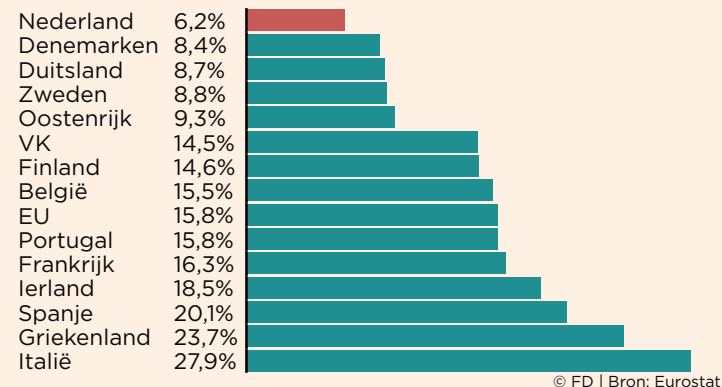
Nieuwe dienstplicht verlaagt potentiële beroepsbevolking...

Aantal 20- tot 67-jarigen in Nederland (x mln)

...terwijl Nederlandse jongeren al zo actief zijn

Percentage 18-tot 24-jarigen dat niet werkt of een opleiding volgt

dat terwijl de vergrijzing toch al leidt tot een afname van het potentiële arbeidsaanbod. Zonder dienstplicht daalt het aantal Nederlanders in de werkzame leeftijd (20-67 jaar) de komende 25 jaar van 10,5 naar 9,8 miljoen personen. Als de gereactiveerde dienstplicht door jongeren van gemiddeld 21 jaar oud wordt gedaan, gaan daar nog eens pakweg 200 duizend potentiële werknemers van af. Dat is zonde.

Tweede argument: al die jongeren die een jaar lang moeten werken als assistent bij het leger, in de zorg of bij de politie zijn waarschijnlijk ergens anders beter in. Dit is misallocatie van arbeid op misdadige schaal. Laat mensen doen waar ze goed in zijn, dat is beter voor iedereen.

Nummer drie: de geschiedenis heeft geleerd dat iedere keer als de overheid zich bemoeit met de arbeidsmarkt, er verdringing optreedt. Banen van werknemers werden verdrongen door melkertbanen, ID-banen en straks door jonge dienstplichtigen. Dienstplicht is uiteindelijk niet anders dan oneerlijke prijsdumping.

Ten vierde: dienstplicht brengt ook bewezen schade toe aan de jongeren zelf. Econoom Wouter Leenders schreef deze week een mooi stuk op esb.nu over de persoonlijke kosten van dienstplicht. Onderzoek toont aan dat het inkomen van dienstplichtigen tien jaar na hun dienstitijd zo'n 5% lager ligt. Een jaar vertraging in je maatschappelijke carrière kost daadwerkelijk geld.

Ten slotte: het is niet bepaald zo dat Nederlandse jongeren de hele dag ledig op des duivels oorkussen liggen, om in Bijbelse termen te blijven. Jongeren anno nu hebben het buitengewoon druk met studie en werk. Sterker: nergens in de EU is het percentage jongeren (18-24 jaar) dat niet werkt of studeert zo laag als in Nederland.

Beste Buma en Segers, laat de Nederlandse jongere met rust. Gun hem of haar een ononderbroken studie en een helder carrièrepad. Ga ze niet pesten met een jaar lang 'pang-pang' roepen in de loopgraven, assisteren in het verpleeghuis of koffie halen voor oom agent. Dat is echt beter voor iedereen.